

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ НЕЗРЯЧОЇ СОВИ ДОВГОХВОСТОЇ В УМОВАХ ВОЛЬЄРНОГО УТРИМАННЯ

Сова довгохвоста – це птах великих розмірів, світло-сірого забарвлення з довгим клиноподібним смугастим хвостом і широкими крилами без темних плям на згинах. Між очима валики, утворені білим пір'ям у вигляді вертикальних брів у формі півмісяця, повернутих "ріжками" від дзьоба до середини лицьового диска. Пір'яні "вушка" відсутні. На грудях малюнок з довгастих темних плям на білому або сірувато-білому тлі. Самки більші за самців, але такого ж забарвлення. Довжина тіла становить 50-59 см, розмах крил – до 115 см, маса самців у межах 540-730 г, самок – 720-1200 г. Належить до родини Совові (*Strigidae*), ряду Совоподібні (*Strigiformes*). Мешкає довгохвоста сова переважно у високостворбурних змішаних лісах зі значною домішкою хвойних порід, часто перезволожений. Селиться на окраїнах лісових масивів, поблизу від великих галявин, згарищ, у розріджених лісах і лісових масивах серед луків чи полів. У зимовий період кочує аж до степової зони. Гніздовий ареал охоплює Європу, Азію, від Скандинавії на Захід до Японії та Кореї на Сході. Південна межа ареалу збігається з південною межею смуги тайги. В Україні рідкісний гніздовий

вид Карпатських гір, Прикарпаття та Закарпаття, представлений двома підвидами: *Strix uralensis macroura* та *Strix uralensis uralensis*. Наразі ця сова внесена до Червоної Книги України. Природоохоронний статус виду недостатньо відомий.

Дослідження поведінки незрячої сови довгохвостої проводились на базі Київського зоологічного парку загальнодержавного значення. Сова на кличку Кавусь народилася незрячою у березні 2022 року в умовах відділу птахів, та у вересні 2022 року була переведена до відділу інформаційно-просвітницької роботи, у новий вольєр. Оскільки незрячі тварини потребують особливих умов догляду, то працівники відділу розробили схему адаптації довгохвостої сови до життя за вольєрного утримання, щоб запобігти травмуванню птаха та покращити якість утримання й догляду. Адаптацію сови проводили у три етапи.

Метою *першого етапу* було максимальне збереження інтер'єру минулого вольєру, оскільки сова вже приблизно орієнтувалася у предметах, розташованих у вольєрі та їх зміна могла стати травматичною для птаха. Усі нововведення проводились під пильним наглядом та із розрахунком на процес адаптації.

Другим етапом адаптації було навчання сови (тренінг) реагуванню на особливий таргет-сигнал – клацання, після звучання якого тварина мала пересісти на руку. Сова почала відповідати потрібними діями за щоденного проведення тренінгу приблизно за тиждень. Дані пристосування необхідні для зручного переміщення птаха вольєром, пристосування його до нових елементів і проведення просвітницької діяльності.

Третім етапом було пристосування до годівлі. Щоб погодувати незрячу сову працівники зоопарку розробили схему: спочатку вказівним пальцем руки птаха погладжують по грудці, а

потім на пінцеті підносять до її дзьоба корм (це можуть бути умертвлені пацюки, миші, курчата). Таким чином птах знає, що коли його гладять по грудці – він скоро отримає корм. Варто зауважити, що у вольєрі виокремлене окреме місце для годування, де птах може поїсти самостійно, без допомоги працівників. Таке пристосування є більше "направляючим", задля кращого орієнтування птаха у просторі та режимі годівлі. Також воно може використовуватись у демонстраційних цілях у ході просвітницької діяльності.

Усі етапи адаптації проходили успішно.

Таким чином, діяльність працівників відділу щодо адаптації сови, зорієнтована на те, щоб демонструвати населенню цей дивовижний та, на жаль, червонокнижний вид, а також розповідати про причини та заходи запобігання зникненню таких птахів. ■

Вікторія Медовкіна, студентка,
Єлизавета Філіпець, студентка,
Національний університет
біоресурсів і природокористування
України
E-mail: vika.medovkina@gmail.com

